

Tommy - del 3

Tornedalen, den 18 augusti 2007

Inne i jaktkojan letade Tommy efter medicinväskan, det måste finnas en, det finns alltid en medicinväska i kojan tänkte han. Att den var blå och inte grön som han föreställt sig var anledningen till att dyrbara minuter tickade iväg. Han tog av sig rocken som fortfarande var dyngsur, vek upp den trasiga skjortärmen. Med tänderna bet han av överdelarna på behållarna med koksaltlösning. Det kändes nästan ingenting när han spolade rent såret, som var betydligt större än han antagit. Fibrer från rocken låg fastsmetade men det fanns inte tid att med pincett plocka ur dem. Han lade två kompresser på sårytan innan han lindade underarmen med gasbindan. Så lade han sig ner på en av de hårda britsarna. Dåsigheten kom plötsligt och genast började tankarna vandra i väg till liebling. Han skulle bara vila en liten, liten stund.

Byn, den 28 - 29:e juni 1984

Stranden var fylld av ungdomar när Tommy och Niklas till slut lyckades ragla ner till vattenbrynet. Nattbaden under motorträffen var lika traditionsbundna som själva visandet av gamla bilar. Runt ettiden på natten samlades de flesta ungdomarna på den kilometerlånga sandstranden för att bada. Varken handdukar eller badkläder förekom denna natt.

Tommy hade nyktrat till så pass att hans blick nu vandrade runt bland folket på stranden för att om möjligt hitta liebling igen. Vad skulle han inte ge för att få kyssa henne igen?

– Av med kläderna nu Tommy! Va inte så jävla blyg! Nu ska vi bada och få oss en titt på tjejerna. Niklas började knäppa upp sina jeans.

– Jo, nog ska jag klä av mig allt. Jag måste visst bada av mig lite gammal spya ser jag!

– Ja, men visst! Fy fan vad du stinker Tommy!

Tommy hade just knäppt upp första knappen i jeansens gylf när han kände en lätt hand på sin axel.

– Vill du inte smita iväg till ett lugnare ställe? Rösten klingade ganska välbekant nu. Det var liebling som kysst honom under busken.

Tommy vände sig om och såg de vackert ljust blå ögonen under den blonda spretiga luggen. Han ville inte något annat än att följa denna undersköna varelse till någon undanskymd plats, men hela hans kropp darrade av nervositet.

– Jo, ja, eh, Niklas jag drar, eh, vi ses sen va...

– Va! Drar? Eh, ja det förstås. Jo, vi ses hemma då.

– Tack kompis!

Hon sa ingenting, bara tog Tommys hand i sin och drog iväg honom bort mot några höga stenar. För att komma runt stenarna, som låg alldeles i vattenbrynet, var de tvungna att gå en liten bit i skogen. Den knappt skönjbara stigen doftade av natt och fukt. Tommys tankar var blockerade, han följde blint efter den blonda skönheten som om hon vore ett skogsrå. Snart styrde de åter stegen mot havet och de kom fram till en del av stranden som doldes bakom två stora stenar.

– Fint ställe va?

– Jo, visst jättefint, lyckades Tommy få fram

– Det är mitt favoritställe. Hit brukar jag gå och fundera. Man får liksom vara i fred.

– Mmm, var det enda Tommy fick fram

Så satte hon sig ner i sanden och Tommy följde efter på skakiga ben. Hon böjde sig fram mot honom, precis som hon hade gjort vid buskarna tidigare på kvällen. Hennes mjuka läppar rörde åter vid hans och det kändes som om allt blod försvann från Tommys huvud. Det var hon som bjudit upp och det var hon som förde i den dans som Tommy nu var en del i. Hennes händer sökte sig till hans gylf och började knäppa upp den. Tommy flämtade till, vad var det som hände? Han försökte smeka henne så som han smekt den vackra gamla bilen, men de kallsvettiga händerna klibbade fast på hennes mjuka hud. Han märkte till sin skräck att hela hans kropp darrade, aldrig hade han varit med om något liknande. Hon log och han trodde att hon tyckte att han bara var en löjlig liten pojke som inte kunde styra sina rörelser. Naturligtvis hade hon redan upptäckt att han var oskuld.

Skräckslagen, men förväntansfull, gjorde han henne till viljes när hon bestämt tryckte ner honom i den nattvåta sanden. Hon kysste honom och han försökte att inte besvara kyssen allt för ivrigt. Tommys andhämtning var snabb nu. Hur underbar kunde hon vara?

Det gick fort, alldeles för fort, men natten var lång och andra och tredje gången gick det bättre. De badade nakna i det ännu ljumma vattnet flera gånger och satt sedan tätt omslingrade på strandremsan. Hon hette Sara och var två år äldre än Tommy. Hon var less på livet i den lilla byn och talade om att sticka. Tommy blev livrädd, men ville inget säga. Han visste hur less han själv hade varit när han stuckit från Pajala och den här drömmen var alldeles för bra för att vara sann, hon skulle aldrig stanna hos honom i längden. Men drömma kunde han ju. Någon gång under natten förklarade Sara varför hon tagit med Tommy till strandremsan.

– Du, jag är inte den du tror jag är.

– Nähä, vem är du då? Jag tycker att du är helt okej, hur det än är.

– Helt okej, ja, det får man väl ta som en komplimang. Jag tycker att du är helt okej också. Jag har tittat på dig länge men det var inte förrän ikväll som jag vågade gå fram till dig. Jag vågade nog för att jag vet att det här är min sista natt i stan.

– Va, vadå sista natt?

– Jag tänker dra härifrån Tommy, jag står inte ut med farsan längre. Jag tänker dra till nåt ställe där han inte letar efter mig.

– Var då? Jag kanske kan följa med dig.

– Nej, Tommy jag tror inte att du ska följa med mig. Fan, att det skulle bli så här. Jag tror att jag är kär i dig Tommy, men jag kan inte stanna nu. Jag står inte ut en dag till.

– Jo, jag vet hur det är att inte stå ut, mumlade Tommy. Men, men, stammade han vidare, jag tror jag är kär i dig också.

- Men du, ta den här. Sara lyfte en tunn guldkedja från halsen, i kedjan satt en liten medaljong som gick att öppna. Här inne finns ett foto av mig. Och så tog hon tag i några hårstrån bak i nacken och drog loss dem och lade dem i medaljongen. Tills vi ses igen, så att du inte glömmer mig.
- Hur skulle jag kunna glömma dig? Men jag har ingenting till dig.
- Det gör inget, jag glömmer dig aldrig, Tommy, det här var min bästa natt någonsin. Klockan är mycket nu, vi måste gå.

Tommy skjutsade henne bak på sin lånade gamla moped. De skiljdes åt vid pizzerian mitt i byn. En lång omfamnande kyss och så dröjde det så många år innan de sågs igen.

Tornedalen, den 18:e augusti 2007.

Tommy vaknade med ett ryck, han hade drömt om liebling som så många gånger förut men nu tyckte han sig höra upprörda röster på håll. Inte kan jag väl ha legat här så länge, tänkte han. Försiktigt tittade han ut genom ett av de små fönstren, ingen syntes ännu till. Tommy stängde dörren på jaktstugan, fällde upp regeln och tryckte ihop hänglåset innan han la tillbaka nyckeln på sin plats i vedboden. Med vänsterarmen i bandage kände han sig bättre till mods, han kände sig starkare. Månen lös upp skogen med sådan kraft att han kunde springa obehindrat mellan träden, men hans muskler hade stelnat till av den lilla tuppluren och det gick inte lika fort som förut.

King hoppade smidigt på stenarna vid forsen och kom utan några svårigheter över bäcken. Värre var det för hans husse som gick i lågskor, skor Leif endast använde på bröllop eller begravningar, aldrig annars. Med en stadig björkstav till hjälp började han försiktigt att vada över vattendraget. Stenarna var obeskrivligt hala, hans fötter levde nu ett eget liv, Leif var endast deras passagerare. Efter några balansakter i den högre skolan kom han så över bäcken och hälsades ivrigt av King när han klev upp på brinken.

– Kasta över björkstaven, skrek Pekka högt för att överrösta forsens brus.

Med den tyngre och tjockare änden fram kastade Leif över staven som ett spjut.

Han såg hur perfekt den flög genom luften och för en kort stund glömde Leif bort var han befann sig. När spjutet till slut tippade över för att allt snabbare söka sig mot marken kunde Leif inte låta bli att le, det var så vackert.

Till och med Pekka blev imponerad av det perfekta kastet men naturligtvis skulle han aldrig nämna det. Staven borrade sig ner i marken med ett dovt läte, det svajade än när Pekka ryckte upp björkstammen.

Tretornstövlarna han bar nådde högt på underbenet men inte högt nog, att de skulle bli vattenfyllda hyste han inget tvivel om. Han brydde sig inte om det.

En lång glipa i molntäcket lät månen lysa upp bäcken med ett trolskt sken. Likt en bädd av diamanter glittrade vattnet förföriskt, men inte brydde sig Pekka om det heller. Fast ljuset var välkommet och förenklade vadningen avsevärt.

Pekka hade kommit halvägs ut i bäcken när björkstaven han stödde sig emot gick av på mitten.

– Perkele, var det enda som hördes innan han försvann ner i forsen.

Leif satt ner vid stranden när han såg Pekka dras ner i vattnet. Satan, det här kan gå åt helvete för Pekka tänkte Leif samtidigt som en märklig känsla dök upp. Ville han kanske att Pekka skulle mista livet? Han slog bort tankarna, men de dök bara upp igen.

Va fan, inte önskade han livet ur någon, inte ens Pekka, eller gjorde han det?

I fallet hade Pekka slagit i huvudet hårt mot en sten och förlorat medvetandet. Med ansiktet nedåt flöt han ner i selet under forsen. Leif kom till stranden och såg den livlösa kroppen några meter ut. Tankarna om att bara låta honom dö där malde om och om, han slog sig själv med handflatorna i ansiktet som för att vakna ur mardrömmen. Med ett vrål av ångest stegade han till slut ut i vattnet och drog in Pekka till land.

Han kunde fortfarande bara låta honom dö, det var en olycka och ingen skulle tro något annat. Leif började slå sig själv i ansiktet allt hårdare tills han kom på att om han lät Pekka dö vore han inte bättre själv.

Rolle satt med ryggen mot ambulansen vars blåljus fortfarande snurrade och gav en kuslig inramning av scenariot. Va fan hade han gjort, han hade dödat sin kollega helt utan anledning. Vem som var orsaken till hennes död visste han så väl.

Anna och Maja, Ingas döttrar som var åtta och tolv år gamla hade nu mist sin älskade mor. När Rolles tankar berörde flickorna brast allt för honom, det var som om tusen pilar samtidigt genomborrade hans kropp. Han la sig ner på marken och låg orörlig medan bilder av flickornas leenden plågade honom svårt. Ursinnet han tidigare känt gentemot sin bror Pekka var långt borta, det betydde ej längre något.

På festplatsen spelade bandet vidare och de unga dansade framför scenen. Tommys far Yrjö, visste att Pekka och hans killar gett sig av efter sonen hans. Han visste också att de aldrig skulle få tag på honom, Tommy var för snabb och rådig. Han visste det av egen erfarenhet, få var ej gångerna då han letat överallt. Yrjö tänkte på den hemska dagen när han sköt efter sin egen son, men han var tvungen för att rädda Tommys liv. Han hade siktat bredvid sin springande son men så pass nära att pojken skulle förstå att det var allvar. Tommy hade sett något som han aldrig borde ha sett.

Generalen hade svurit på att döda pojken och det enda Yrjö kunde göra var att skrämma sin son på flykten. Skrämma honom så pass att han höll sig undan länge, kanske för evigt.

Smärtan av att känna Tommys hat mot honom, ett hat utan grund värkte som en cancer i hans bröst. Han hoppades att någon gång få berätta för pojken hur det låg till, bara generalen lämnade jordelivet, då skulle han våga. Fan vilken jävla ynkygg jag är tänkte Yrjö innan snapsglaslet fördes till munnen, spriten dämpade effektivt ångesten, om än tillfälligt.

I fickan på Tommys rock låg medaljongen, med jämna mellanrum stack han ner handen i rockfickan för att försäkra sig om att smycket var kvar, liebling. Återigen for tankarna till Sara och natten på stranden. Månen hade på nytt försvunnit bakom kraftiga molnslöjor, han drog ner på farten för att inte riskera ett fall. De skador han redan hade räckte, tänkte Tommy.

Leif fick ta i med all sin styrka för att vända Pekka på rygg, han kände snabbt om det fanns någon puls på halsen men ingenting. Kursen i hjärt- och lungräddning han tog förra året på jobbet skulle nu visa sig vara avgörande, för Pekka.

Tio kompressioner mot bröstkorgen för att sedan göra mun mot mun och att blåsa ner luft i hans lungor. Leif upprepade processen flera gånger. När han åter höll för Pekkars näsa och böjde sig ner för att ge mun mot mun kände han en märklig kraft som drog hans huvud uppåt. Månljuset fladdrade till och han stirrade rakt in i Pekkars vidöppna ögon.

– Vill du kanske suga min kuk också? Frågade Pekka och drog ännu hårdare i Leifs hår.

Leif slet sig loss från Pekkars grepp och reste sig stapplandes upp.

– Jag har för fan räddat ditt liv Pekka, har du ingen tacksamhet?

– Om du som ens nämner det här för någon svär jag att döda dig, hostade Pekka fram ståendes på alla fyra.

Leif knöt sin näve i fickan och tänkte – Varför lämnade jag inte honom i bäcken, han är ju satan själv.

Byn, den 29:e juni 1984.

Tommy kom hem först tidigt på morgonen efter äventyren på den undanskymda strandremsan. Över det knarrande trägolvet på övervåningen smög han sig in till Niklas rum och lade sig försiktigt i extrasängen. Inte försiktigt nog tydligen för Niklas vaknade genast.

– Var fan har du varit hela natten? Frågade Niklas sömndrucket

– Jag har haft den mest underbara natten i mitt liv. Sara heter hon och hon har gjort mig till en man.

– Åh, fan Tommy! Har du varit med Sara hela natten! Det var inte dåligt.

– Vad då, vet du vem det är?

– Klart jag vet. Snyggaste bruden i byn. Men hon har väl varit på en och annan kille kan man säga.

– Ja, det kanske hon har men det här är annorlunda, något speciellt.

– Mmm, det kan du ju inbilla dig

– Men titta här då vad jag har fått av henne, sa Tommy lyckligt och visade upp medaljongen.

Även om vi inte ses igen så har jag den här kvar. Förstår du Niklas, jag är för fasen kär i henne.

– Tommy, Tommy, du är ju för fasen överromantisk du. Men vänta dig inte för mycket nu Tommy. Var hon bra då?

– Du, det var hur bra som helst, mer säger jag inte. Jag måste sova några timmar innan vi ska visa upp bilen.

– Ja, gör det. Jag går upp och skruvar lite om en stund.

Tommy sov länge den dagen och kom inte upp förrän det var dags att åter åka ner till havet för att visa upp bilen. Motorljuden mullrade, bensinångorna blandades med oljelukten, doften av väl insuttna lädersäten anades i luften, fordon av alla de slag trängdes på gräsplanen som utgjorde uppvisningsplatsen. Överallt fanns folk med samma brinnande intresse för motorer. Det visade sig att allt slit med den gamla bilen hade lönat sig. Det var många som kom fram till Tommy och Niklas för att berömma bilen. I dagens tävling fick de hederspris. Men Tommy kunde inte riktigt koncentrera sig. Hans tankar var hela tiden hos liebling, Sara. Han fingrade lätt på medaljongen som låg i hans ficka.

Det var sommar och nätterna var ljusa även i Hälsingland. Inte lika ljusa som hemma i Pajala men tillräckligt för att man gärna var vaken länge, länge. Hela lördagen visade Tommy och Niklas stolta upp sin bil och på kvällen var det fest igen. Även om Tommy visste att Sara hade stuckit så kunde han inte släppa hoppet om att hon kanske skulle dyka upp. Men ingen Sara syntes till på hela kvällen och Tommy försökte dränka sin frustration med en ny fylla.

– Men för fan Tommy ryck upp dig, Niklas lät irriterad, vi ska ju jobba imorgon! Du kan ju inte visa dig bakfull för en busslast med turister!

– Men lägg av Niklas, jag super hur mycket jag vill. Dom där jävla turisterna kan gå och dränka sig.

– Skyll dig själv då. Chefen kommer ju inte att vara glad imorgon i alla fall.

Tidigt på söndag morgon skulle killarna till sommarjobbet på yxfabriken som låg lite avsides i byn. Till fabriken hörde också ett museum och killarna hade fått arbete som guider på museet och fabriken. Det var förvånande många turister som kom för att se yxtillverkningen. Det rytmiska dunkadet från yxpressarna lät lockande i ynglingarnas öron. De stod där och drömde om den dag de skulle få stå där längst ner på golvet och tillverka yxor som åkte på export över hela världen.

På den lilla grusplanen utanför butiken där yxorna såldes hade Niklas och Tommy satt upp en fin yxkastningsbana. Två måltavlor av stora furustammar fanns uppsatta på en trävägg. Det var här pojkarna tillbringade stora delar av sina raster. De tränade för att kunna vara med i SM och kanske någon gång få åka till Kanada och kasta. Ofta samlades turisterna för att titta på killarna när de svingade sina kastyxor mot tavlorna.

Tommy var i ett miserabelt tillstånd den här söndagen, kanske borde han inte ha kastat någon yxa. Men när det kom en hel busslast med turister från Tyskland kliade det i fingrarna, killarna ville visa vad de gick för.

- Bäst vi vattnar måltavlorna så att dom inte spricker, sade Niklas
- Okej då, då får turisterna nåt att titta på också, skrattade Tommy torrt. Han tog den gröna vattenkannan som stod under en hängbjörk och gick fram till måltavlorna för att vattna.
- Det här gör vi för att det inte ska flyga flisor i era ögon, sade Niklas på klingade tyska till turisterna som stod runt omkring.

Niklas kastade sin yxa mot måltavlan och den dansade iväg i en perfekt båge, gjorde en loop och fastnade i tavlans röda mittpunkt. Tommy visste så väl att han inte skulle kasta när Niklas gick fram mot tavlan. Men huvudet var inte riktigt med idag och Tommy hade inte uppfattat Niklas rörelse fram mot tavlan, i alla fall mindes han inte efteråt att han sett honom.

Tommys händer fattade det rätta greppet om den tveeggade yxans skaft. Han böjde bågge armarna bakåt över huvudet och kände nästan yxans skarpa egg i ryggen. Det var inte så mycket kraft som teknik när Tommy svingade yxan över huvudet och släppte den i exakt rätt ögonblick. Yxans båge var nästan perfekt, men bara nästan. Eggen studsade i måltavlans kant istället för att sätta sig fast. Yxan flög åt sidan, den studsade liksom i luften och fastnade till slut i något. Tommys blick vändes åt sidan i ultrarapid, det tog ett tag innan hans hjärna kunde ta in vad den såg. Niklas låg på marken, hans högra ben var vridet i en konstig vinkel och Tommys yxa låg blodig bredvid. Efteråt var det den söta, metalliska lukten av blod som starkast satt kvar i Tommys minne. Blodet som pulserade ut från Niklas ben. Bilderna och ljudet av Niklas smärtsamma vrål hade varit för svåra att ta in. Runt omkring dem stod ett trettiotal chockade tyska turister. Några skrek, andra stirrade bara tysta framför sig.

Efter vad som kändes som en evighet kom en av smederna, Rolf, ut. Han såg genast vad som hade hänt och bestämde sig snabbt för att åka in till Hudiksvalls sjukhus med Niklas i egen bil istället för att ringa efter ambulansen. Vem visste hur lång tid det skulle ta. Någon lade ett tryckförband över Niklas skada så att han inte skulle förblöda under resan. Tommy och Rolf hjälptes åt att lägga Niklas på några plastsäckar i baksätet på Rolfs gamla bil.

Tornedalen, den 18:e augusti 2007.

När Lisa Riistimella hade passerat Lehtovaara och kommit ut på långrakan över Lehtojoki fick hon se något märkligt som låg i diket. Ett tag trodde hon att det var ett UFO som landat och säkerligen skulle de kidnappa henne. Hon släppte genast gasen, tryckte in kopplingen och bromsade försiktigt in sin bil vid vägrenen. Det var kusliga lysen som lös långt över myren. Ett ännu hemskare blått ljus klöv gång på gång genom den täta röken som en kniv – vad i hela friden var det för en tingest som befann sig ca 100 meter fram? Skulle hon våga sig dit, köra förbi och aldrig titta tillbaka igen. Lisa hade jobbat inom kyrkan i hela sitt liv och hennes tro var bergfast. Jesus var frälsaren, det rådde inget tvivel om det. Var det här kanske bara en prövning iscensatt av herren? Hon la växeln i friläge och drog åt handbromsen innan hon försiktigt öppnade bildörren, hon ville lyssna, kanske känna någon lukt.

Kyrkan var den plats där hon kände sig riktigt trygg, där vaktade den allsmäktige herren över henne. Hon saknade nu doften från oljan vaktmästaren använde på predikstolen. Hon saknade släpljuset vars tydliga strålar letade sig in i kyrkan tidigt om mornarna. Det knarrande trägolvet, de fint staplade psalmböckerna, det lågmälda surret precis innan predikan, hon saknade sin trygghet.

– Oh herre giv mig styrka, mumlade hon samtidigt som hennes vänsterfot sökte sig ut i glipan mellan dörren och tröskeln.

Kanske är det en ängel som kommit till jorden, som kommit till henne? Det borttappade modet började sakteliga att komma tillbaka – det måste vara en ängel.

Hon lämnade inte bara bildörren öppen hon lämnade även motorn igång när hon sakta rörde sig mot det hemska och kusliga.

Hudiksvalls sjukhus den 29:e juni 1984.

Tommy och Rolf stödde Niklas mellan sig när de gick igenom de automatiska dörrarna till akutmottagningen. En doftblandning av sjukdom och handsprit slog emot dem. Sedan gick allt så snabbt. Flera sjuksystrar samlades kring dem och några kom med en säng och förde bort Niklas direkt. Tommy tyckte att de tittade misstänksamt på honom hela tiden.

– Kan vi få tag i hans föräldrar på något sätt? frågade en av sköterskorna

– Jag kan ringa dom, erbjöd sig Tommy

– Okej, men ni får vänta här ute så länge, han måste kanske opereras.

– Men, men, hur lång tid tar det, frågade Tommy förvirrat

– Det kan jag inte säga, sitt här nu och försök att ta det lite lugnt. Doktorn kommer ut när det är klart.

Väntan på att Niklas föräldrar skulle komma gjorde Tommy långt mer nervös än han varit förut. Vad skulle han säga till dem? Han hade kastat en yxa rakt i deras sons ben. Han hade bara hunnit förklara lite kort telefon. Men när de kom sade de inte så mycket. Niklas mamma kramade om Tommy och så satt de tysta och väntade i den ljusgröna korridoren. Människor med olika skador och sjukdomar kom och gick i korridoren, men ingen verkade bry sig om att de satt där och väntade. Sjuksköterskornas gummitofflor gnisslade mot golvet när de hastigt rörde sig förbi. Det kändes som om det hade gått flera timmar när det äntligen dök upp en läkare framför dem. Hans vita rock glänste onaturligt ren och hans hand kändes sval och torr när den tog i Tommys.

Läkaren pratade med Niklas föräldrar och Tommy som stod där bredvid kände sig bortkopplad. Orden gick liksom inte in i Tommys huvud.

– Vi blev tyvärr tvungna att amputera nedre delen av benet. Det gick inte att rädda. Varför ringde ni inte ambulansen?

– Det vet man väl hur lång tid det tar innan den kommer till obygdén. Det hade ju tagit längre tid. Det var Rolf som försökte försvara sina handlingar.

- Ja, Rolf det var rätt som du gjorde, Niklas mamma lade en hand på Rolfs axel. Läkaren skakade bara på huvudet och sa än en gång att man skulle bli tvungen att amputera en stor del av Niklas ben.
- Han kommer att behöva mycket sjukgymnastik och så blir det nog protes, om han ens kommer att kunna gå igen.

Tiden fram till att Tommy fick träffa Niklas igen på uppvaket kändes som den rann fram i seg tallkåda. Tommy gick fram och tillbaka i korridoren och vågade inte sätta sig ner tillsammans med Niklas föräldrar. Han tyckte sig känna deras anklagande blickar, trots att de hade sagt hur många gånger som helst att en det hela var en olyckshändelse.

Olyckshändelse, tänkte Tommy, jo visst, han hade bara haft en jättebakfylla och tänkt mycket mer på vad som hänt på stranden än på var han skulle sikta med yxan. Hur skulle han nu kunna se Niklas i ögonen?

- Tjena jävla norrlänning! Tommy väcktes ur sina ångerfulla tankar
 - Öh, hej Niklas. Förlåt...
 - Äh, det var nog bådas fel. Det är som det är.
 - Ja, men jag förstår om du vill att jag ska gå.
 - Nej, för fan Tommy, vi är väl vänner.
 - Vill du det då? Det är ändå mitt fel att du ligger här nu.
 - Klart som fan att jag vill. Nån måste ju hjälpa mig nu och jag vägrar ju ta hjälp av mamma och pappa.
 - Du, jag ställer upp på vad som helst. Jag hjälper dig!
 - Ja, nu jäklar står du i skuld till mig Tommy, sa Niklas och lyckades le.
- Hemma i byn blommade midsommarblomstren och hundkexen för fullt, de gula smörblommorna lyste upp ängen som små solar. Inne här bland sjukdom och handsprit fanns inga av dess dofter. Medan Tommy forcerade den Norrbottniska skogen mindes han hur han tänkt att allt hopp var ute nu. Aldrig skulle väl Niklas kunna gå igen. Men han skulle i alla fall göra allt som stod i hans makt att Niklas skulle få ett bra liv. Skulden gnagde i honom vad än Niklas sa om vänskap.

Tornedalen, den 18:e augusti 2007.

Yrjö hade nu svept flera stora snapsglas med Sisu-viina, en av de billigare brännvinssorterna man kunde köpa på Alko i Finland. Den här gången gick inte ångesten bort hur han än drack. Yrjös fru, Gärda hade sedan länge insett att det inte gick att prata med Yrjö när ångesten slog till. Hon hade aldrig fått veta vad det berodde på. Ett tag hade hon trott att Yrjö haft utomäktenskapliga affärer men det skulle vara så olikt Yrjö. Den andra teorin som hon höll sedan länge fast vid var att det rörde sig om deras son Tommy.

Inte ens när Yrjö var kanon plakat full kunde hon lura honom till att berätta om vad som tyngde honom. Han lyfte ett nytt till bredden fyllt snapsglas med brännvin och förde det till munnen. Inga grimaser, inget hostande eller bankande på bröstet utan helt oanfäktad reste han sig och gick lite ostadigt bort mot det bord där Hannes satt. Nu jävlar skulle det ske, sanningen skulle fram och det till vilket pris som helst. Hannes Flygare var en av Generalens bästa vänner men vad han inte visste var att Generalen var ute efter Tommy, och skulle döda honom utan att blinka.

Yrjö var inte säker på om Hannes ens visste vart guldet egentligen kom ifrån.

Hannes växte upp under mycket skrala förhållande, han hade behövt avstå det mesta så som riktiga kläder eller två mål mat om dagen. En moped eller bil var aldrig att tänka på, förrän guldet dök upp. Hannes pappa Juha var invandrad från sydöstra Finland i början på 1920-talet, bara några år efter att Finland blivit självständigt. Sin ryska påbrå kunde han inte skyla ens med det tjocka skägg han bar. Med endast kläderna han bar på kroppen dök han upp i Rajakoski en kall höstdag. Utmärkt glad av ett liv med alldeles för lite näring knackade han på dörren till Yrjös barndomshem. Det var inte på måfå Juha valt denna gård, han valde alltid den mest välskötta gården i tron om att folk som höll det snyggt var vänligare lagda. De vars gårdar liknade soptippar söp som oftast hårt, lynniga och temperamentsfulla var de aldrig att lita på.

Tornedalen, den 4:e september 1922.

Tommys farfar Elof öppnade dörren och mötte Juhas bleka anlete. Elof sneglade länge på denna trasa som stod i dörröppningen. Ögonen var isandes blå, precis som på en draghund. Fårorna i ansiktet trängde djupt in i den läderaktiga huden. Det var som om tunna trådar låg spända över ansiktet, likt ett nät runt en köttbit.

Näsan var sned, säkert avbruten alltför många gånger i slagsmål. Av munnens hoppresade läge antydde att tänderna saknades helt. Kläderna Juha bar skulle vara kalla även om sommaren och runt fötterna var gamla tygstycken lindade.

Hur än anskrämlig han än såg ut fann Elof en värme i hans blick, en ärlighet.

Han tyckte synd om mannen som tyst stod på farstubron.

Att ta in honom i storstugan var inte att tänka på, inte i det skick han befann sig i men i bryggarstugan skulle han kunna härbärgera några nätter mot lite arbete.

Elof sträckte till slut fram näven och sa.

– Elof

Juha tänkte ett tag innan han tog Elof i hand och sa.

– Juha

Elof viftade med handen som för att visa att de skulle gå ut på gårdsplanen. Halvägs ut på trappan vände Elof om och hämtade sin rock, det var ändå ganska kyligt ute.

Juha visste inte riktigt vad som skulle hända, fast det var i ärlighetens namn sällan han visste det.

Elof pekade mot en liten byggnad längre ner mot älven. Juha såg direkt att det fanns en murad skorsten som avtecknade sig väl mot det mörka vattnet, han längtade så innerligt efter värme.

Elof tittade sig om axeln innan han sa att de skulle skynda sig, något vidare pratglad var hans gäst inte.

Antagligen var han rädd, kall och hungrig. Bredvid bryggarstugan låg båthuset och där fanns några torrköttbitar han hade haft med sig under dagens laxrodd. Älvens vatten gick utmärkt att dricka men det fanns annat också. Elof hade en liten gömma i båthuset där han hade brännvin. Eftersom frugan var noga med nykterheten tvingades han att flytta sitt drickande ut på älven. Han rodde lax varje dag det var isfritt. Ute i båten kunde han dricka obehindrat, ingen som gnällde eller berättade om hur djävulen kommit in i huset.

– Elof, ropade en gäll kvinnorst från mangårdsbyggnaden.

– Elof, nu ännu högre.

Med en bekymrad min manade han sin gäst att gå ännu lite snabbare, skulle Laura få veta att Elof tagit denna förspillda människa i hand, eller ännu värre erbjudit honom logi skulle vreden hagla över honom. Varför kunde inte Laura känna empati? Varför kunde hon bara se sig själv, ibland ångrade han deras äktenskap bittert. Men nu när lille Yrjö kommit till världen var han tvungen att acceptera, hur ont det än gjorde i själen skulle pojken inte lida för sin fars misstag.

Tornedalen, den 18:e augusti 2007.

Tommy andades tungt, han var slut av springandet men lite krafter fanns fortfarande kvar. Två kilometer till var allt som återstod, sedan fick han vila. Vinden hade nu tilltagit och till hans stora lycka kom den rakt bakifrån. Hundarna skulle aldrig få vittring via luften utan enbart från spåret på marken. Han kunde dra ner på farten, nu hade han råd med det. Tankarna på händelserna under kvällen malde konstant, hur kunde det gå så fel? Första gången han återvänt till hembyn efter 25 år i Hälsingland och bara timmar tog det innan allt gick åt helvete.

Plötsligt hörde han något röra sig, inte långt ifrån honom. Björkslyn formligen trycktes ner av våldsamt kraft. Tommy stod blickstill och spände sin blick in i mörkret, då hörde han det visslande ljudet. Satan, det är en björnhona med ungar. Hon visslar på ungarna bara några meter bort. Tommy känner hur hela hans kropp stelnar till när han uppfattar lukten av björnen.

Det var dock inte bara björnlukt han kände utan något ännu fränare stack i näsborrarna, kadaver. – Satan, satan, satan, Tommy svor tyst för sig själv.

Som om inte en björnhona med ungar var nog så vaktar hon också ett kadaver. Trots att han inte ville ha något från den ruttnande djurkroppen men hur skulle hon förstå det?

Kan det vara 10 meter till björnen, kanske mindre. Varför attackerar hon inte honom, vet hon inte att han är där? Kan den starka lukten från kadavret trubbat av hennes luktsinne.

Varsamt rörde Tommy ena benet bakåt för att sakta börja dra sig tillbaka, björnmat ville han banne mig inte bli.

Lisa Riistimella kände skräcken stegra i hennes kropp desto närmare hon kom den skrämmande tingesten. Det var inte en ängel som kraschlandat, det var hon säker på men vad var det? Den kusliga avsaknad av ljud skrämde henne mest. Hon hade aldrig svurit i hela sitt liv, inte vad hon mindes i alla fall men nu var det nära.

Blott 20 meter från bilvraket förstod hon fortfarande inte vad det var. Tankarna om UFO växte sig starka igen. Hon höll hårt om korset som hängde i en kedja runt halsen, korset hon fått av sin mormor. Det var hennes dyrbaraste ägodel, inget var viktigare eller betydde mer än korset hon nu höll i. Ambulansens röda symbol, också ett kors började förtydligas framför henne. Tankarna virvlade, var det en kapsel sänd från gud? Hade han valt henne, var det hennes starka tro, hennes böner? Hon hade alltid försökt be så innerligt hon bara kunde, hade de blivit hörda, fallit honom i smaken? Plötsligt sken Lisa upp, hon var nu säker på sin sak, hon var utvald. Rädslan försvann i ett nafs när hon insåg det gudomliga i situationen, hon var utvald. De sista metrarna till den krossade framrutan på ambulansen bars Lisa fram av sin nyfunna glädje, hon var ju utvald av herren själv. Fortfarande höll hon om korset på halskedjan, nu med kärlek och tilltro när hon tittade in genom rutan. Hon visste inte vad hon skulle vänta sig och var beredd på det mesta men inte det hon nu fick se. Ingas svårt sargade huvud med benbitar stickandes ut på de mest groteska sätt. Kände man Inga kunde man fortfarande se att det var hon, Lisa kände henne mycket väl.

Chocken var enorm, med ett kraftigt ryck knäcker hon guldkedjan när hon ryggar tillbaka.

Korset, hennes mormors kors släpper hon omedvetet när hon faller ner på rygg. För första gången i sitt liv svär hon samtidigt som hon tittar upp mot himlen.

– Din jävel

Kylan från asfalten trängde genast igenom hennes tunna kappa men någonting kändes varmt vid hennes nacke. I fallet hade hon slagit i huvudet och det blödde rejält fast det var en ytlig skada. Hon rullade runt och hävde sig upp med bägge armarna. Någonting varmt letade sig ner från hennes skuldra och vidare ner mot hennes bröst. Med vänsterhanden kände hon försiktigt vid hårfästet bredvid örat, det var blött. Hon visste att det var blod då det var mycket tjockare än vatten och att det var varmt. I det blå skenet från ambulansens sirener såg blodet på hennes fingrar alldeles svart ut. För en stund hade hon glömt den hemska kapseln eller nu visste hon förstås att det var en ambulans. Och när bilden av Ingas sargade ansikte dök upp i hennes medvetande föll hon ner på knä. Det tjocknade allt mer i halsen, hon ville andas in men en kramp som började i magen pressade ut luften istället. Bara sekunder innan hon skulle svimmat lösgjorde ett skri luftkanalen samtidigt som tårarna sprängde fram.

Mitt i allt elände kände hon plötsligt en hand på sin axel och ryckte genast till av rädsla. I det tillstånd hon nu befann sig i skulle till och med en förbiflygande gråsparv kunnat skrämra vettet ur henne.

– Rolle vad...Lisas röst var knappt hörbar.

Med handen under hennes överarm hjälpte Rolle henna att sakta ställa sig upp. Lisas blick var fastnaglad i hans ansikte. Hon mindes det som om det vore igår när Rolle konfirmerade sig i Lehtovaara kyrka. Det var något speciellt över Rolle, redan som ung hade han något som var svårt att finna hos andra. Hon kunde inte riktigt förklara vad men det var som en aura. Andra hade aldrig nämnt att de också upplevt något speciellt så det var kanske bara hon som såg det.

– Lisa, det är mitt fel, bara mitt fel, sa Rolle med en lugn stämma.

Hon fick honom på något märkligt sätt att bli lugn mitt i allt kaos.

– Jag körde alldeles för fort, jag hade bara Pekka i tankarna.

– Pekka, vaddå? hennes blick vek av för en sekund.

– Det är ju fest i Rajakoski, Kiviniemi, vi, har släkträff, det vet du väl?

– Vad har Pekka gjort nu? Frågade Lisa medan vecken blev fler i hennes panna.

– Han gör, sa Rolle, han jagar Tommy.

– Tommy, Vilken Tommy?

– Yrjös grabb, han som försvann för en massa år sedan.

Rolle tittade på Lisa samtidigt som verkligheten kom i kapp.

Leif lämnade Pekka sittandes vid bäcken. Han muvlade ohörbara meningar om vad han tyckte om Pekka. Han önskade att det gick att göra om händelsen, då hade det slutat på ett helt annat sätt. Han visslade på King som genast kom springande till sin husse. Ja du King tänkte Leif – du är då den bästa typ jag känner. King la huvudet på sned, som om han förstod.

Pekka hostade och fråste, det sved i hans lungor efter allt vatten han andats in, hatet mot Tommy blomrade nu upp ännu starkare. Men någonstans i djupet av hans förvirrade hjärna förstod han inte varför Tommy hade gjort det han hade gjort. Det var så ologiskt men Pekka hade stora problem med att förstå logik. Det var bara ett ord.

Hur länge hade han varit medvetlös, varför hade Leif kysst honom? Pekka begrep ingenting utan viftade bort tankarna som om de var spyflugor.

Hur långt hade Tommy hunnit, var han borta igen, för alltid? Pekka ville ju så gärna döda Tommy, inte minst för det han gjort mot Izza. Pekkas älskade hund. Även om det var Pekka själv som sparkade ihjäl hunden var det Tommys fel och då var det hans fel, punkt slut. Så resonerade Pekka.

Byn, den 27:e juni 1992.

Slåttern närmade sig på Tommys och Niklas gård. Bakom de två nordsvenska hästarna slungade hövändaren upp det nästan torra höet i luften. Dofterna av sommar kittlade i näsan. Solen höll på att gå ner bakom de blå bergen.

– Hur går det där bak, ropade Tommy till Niklas som haltade efter och räfsade ihop höet till fina strängar.

– Jo, det går nog bra. Det ser ut att bli fint hö i år.

– Ja, bara det räcker till kunderna nu då

– Ja, du, efterfrågan på ekologiskt börjar bli stor. Folk kommer ju från Hudik bara för att köpa hö åt kaninerna!

– Hörru, tänk att det gick ändå! Jag trodde aldrig att du skulle kunna gå igen och nu har vi till och med tagit över gården Niklas! Och dansar gör du som en gud också!

– Så där säger du jämt Tommy!

– Ja, men jag är så jävla stolt över dig Niklas.

– Vi lyckades tillsammans, Tommy, utan dig hade jag inte varit den jag är idag, det vet du.

– Ja, ja, men ändå, du kämpade så himla mycket.

– Och se var vi är idag! Hälsinglands mest framgångsrika ekologiska bönder!

– Dina föräldrar skulle vara stolta över dig om de såg dig nu Niklas. Synd att dom inte fick se vår framgång.

– Jag tror det räckte för dom att se att jag kunde gå igen. Dom dog ju båda två bara dagarna efter att jag tog mina första steg.

– Jo, dom levde nog bara för att få se det.

Den lilla gårdsbutiken blev snabbt en succé och ryktet spred sig om att Tommy och Niklas ekologiska gård var något utöver det vanliga. De hade snabbt bestämt sig för att satsa på ett jordbruk långt ifrån storskaliga mjölkfabriker. Än så länge var de rätt ensamma om den idén.

- Hörru, jag tror vi gör kväll. Vi går in och ser om Anna har hittat på något spännande i köket idag. Det är ju alltid spännande när hon lagar maten.
- Ja, det kan ju fan bli vad som helst. Det är bättre när du, Niklas, står vid grytan.
- Hmm, jo, men hon har ju andra bra sidor min Anna.
- Ja, det har hon visst det.
- Men fan, Tommy, ska du förbli ungt hela livet du? Vi är ju snart trettio år nu och än har du väl inte haft nån sen Sara och det var ju flera år sedan nu.
- Jag vet, jag kanske inte kan vänta hur länge som helst. Men va fan, jag lever ju inte som munk heller!
- Nä, inte precis, men du skulle behöva en stadig kvinna du också.
- Jo, visst, men jag kan inte glömma Sara.
- Det var en natt, Tommy, hur länge sen som helst, ryck upp dig.
- Ja, ja, men du förstår inte det här Niklas

Niklas visste inte hur många gånger de hade haft det här samtalet. Han kunde bara inte förstå sig på Tommy. Någon gång måste han ju bara släppa Sara. Själv hade han det bra med Anna som kom från byn. De hade känt varandra sedan skolåren. Visst, hon kunde inte laga mat, det smakade bara samma av allting, men det fanns ju annat hon var bra på. Hon brydde sig inte om att Niklas hade en protes på halva högra benet och så var hon en fena på att sälja saker i butiken och såg till att varje kund kände sig speciell.

Tornedalen, den 18:e augusti 2007.

Yrjö var redigt berusad när han ställde sig framför Hannes bord, ingen reagerade dock eftersom folk surrade om vart annat. Röd i ansiktet av ilska lyfte Yrjö sin käpp högt innan han slog den med all kraft i bordet. Öl och groggar stänkte flera meter, glasskärvor ven genom luften, nu reagerade folk.

– Va fan gör du, skrek Hannes åt Yrjö.

– Vet du att min far tog hand om din far, vet du det?, Yrjö låste sin blick på Hannes.

– Det vet jag väl men vad fan är det frågan om?, fråste Hannes.

– Hade det varit någon annan än Yrjö som slagit käppen i bordet hade ett vilt slagsmål brutit ut direkt, men respekten för Yrjö tyglade männen.

– Min far tog hand om din far, sa Yrjö igen och pekade med käppen mot Hannes bröst.

Det är dags att betala tillbaka nu, fortsatte han.

Hannes reste sig bestämt upp och hans ansikte lös av vrede.

– Betala tillbaks vadå, vem fan tror du att du är?

De andra som satt vid bordet ryggade tillbaka, de ville inte lägga sig i.

Med pekfingeret skakandes mot Yrjö skrek Hannes.

– Betala tillbaks vad?

Yrjö sänkte sin käpp och suckade djupt innan han mumlade trött.

– Förstår du ingenting?

– Din far var en feg jävel Yrjö, Laura styrde honom med järnhand, minns du inte att han söp ihjäl sig.

Nu var Hannes rosenrasande. Familjen Kiviniemi hade plågat honom och hans fars minne länge nog.

– Betala tillbaks vad?, upprepade Hannes, min far slet på er gård tills hans död.

– Guldets, sa Yrjö nått och jämt så det hördes.

Tystnaden som bröt ut var överklig, Hannes satte sig ner igen. Aldrig hade någon nämnt guldets inför andra än de som visste om hemligheten. Hannes var säker på att allt skulle rasa en vacker dag. Var det nu det skulle hända, han kände svetten börja rinna nerför pannan.

Fick allmänheten veta sanningen vore hans dagar räknade.

– Jag ska betala tillbaka, klämde Hannes till slut ur sig.

Folket runt bordet trodde knappt sina öron. Nog för att Yrjö var den äldste men hur kunde han få Hannes att sätta sig ner igen? Hur kunde han ta honom i nackskinet som en liten valp och göra honom lydig med bara ett ohörbart ord? Ingen förstod någonting.

– Följ med mig nu, sa Yrjö till Hannes som nickade jakande till svar.